

TUNNITÖÖ

KESTLIK ARENG JA KOOSTÖÖ

EESMÄRK	Õpilased uurivad eri maailma piirkondade probleeme ja nende juurpõhjuseid ning töötavad välja sobivaid sekkumisi, et neid probleeme leevendada.
ÕPITULEMUSED	Õpilane: • mõistab kestliku arengu eesmärkide tähendust ja seost ebavõrdsuse vähendamisega; • selgitab, mis on arengukoostöö ja milliseid põhimõtteid see järgib; • analüüsib kriitiliselt eri regionaalseid probleeme ning nende põhjuseid; • hindab eri sekkumiste sobivust konkreetses kontekstis.
ÕPPEVAHENDID TUNNI LÄBIVIIMISEKS	• A3-paberid ja markerid • Juhtumikirjeldused • Töölehed küsimustega
TUNNI PIKKUS	75 min
ETTEVALMISTAV KODUTÖÖ	Õpilased loevad läbi peatüki „Kestlik areng ja koostöö“ ning kirjutavad üles ühe küsimuse, tähelepaneku või kahtluse, mis lugemise käigus tekkis.
SISSEJUHATUS (10 MIN)	• Õpetaja palub õpilastel arutada paarides ning seejärel jagada oma mõtteid kogu klassiga. • Millised piirkonnad või riigid seisavad silmitsi kõige suuremate probleemidega? Mis on lahendused ja kes peaks neid lahendama? • Millised mõtted, küsimused või kahtlused teil tekkisid peatükki lugedes? • Mis jäi ebaselgeks või tekitas vastuväiteid? • Milliseid näiteid või olukordi sooviksite sügavamalt mõista? • Õpetaja selgitab, et enne, kui on võimalik pakkuda probleemidele lahendusi, tuleb mõista probleemide tausta, ajalugu, kultuurilisi eripärasid jne.

**ARUTELU
(30 MIN)**

- Õpilased jagunevad rühmadesse, valivad ühe allolevatest juhtumikirjeldustest (Uganda, Armeenia, Liibanon või Gruusia) ning valivad sellest kontekstist ühe või mitu probleemi, mida nad soovivad analüüsida ja millele arengukoostöö kaudu lahendusi otsida.
- Rühmad vastavad järgmistele küsimustele.
 - Mis on probleemi peamised põhjused ning keda ja kuidas see mõjutab?
 - Millised sotsiaalsed, poliitilised, kultuurilised ja majanduslikud tegurid on probleemiga seotud?
 - Kuidas saaks arengukoostöö olukorda leevendada ja millise kestliku arengu eesmärgiga see seostub?
 - Milline sekkumine oleks mõjus, realistlik ja kohalikke olusid arvestav?
 - Kuidas vältida pealesurutud lahendusi ning milline tegutsemisviis tundub kõige mõtestatum?

**ESITLUSED
(15 MIN)**

Iga rühm esitleb oma juhtumianalüüsi: kirjeldab valitud probleemi, selgitab pakutud sekkumist või tegutsemisviisi ning põhjendab, kuidas lahenduse kujundamisel arvestati kohaliku kontekstiga. Peale selle toovad rühmad välja, milliste kestliku arengu eesmärkidega nende pakutud lahendus seostub.

**KLASSIARUTELU
(10 MIN)**

- Millised lähenemised tundusid kõige realistlikumad ja millised tundusid võtvat arvesse laiemat konteksti kõige paremini?
- Milliseid lihtsustatud järeldusi oleks võinud tekkida ning miks need poleks töötanud?
- Miks on need teemad olulised Eesti, Euroopa ja maailma vaates?
- Millist rolli võiks Eesti mängida selliste probleemide leevendamisel?

TÖÖLEHT

KÜSIMUSED

- Mis on probleemi peamised põhjused ning keda ja kuidas see mõjutab?
- Millised sotsiaalsed, poliitilised, kultuurilised ja majanduslikud tegurid on probleemiga seotud?
- Kuidas saaks arengukoostöö olukorda leevendada ja millise kestliku arengu eesmärgiga see seostub?
- Milline sekkumine oleks mõjus, realistlik ja kohalikke olusid arvestav?
- Kuidas vältida pealesurutud lahendusi ning milline tegutsemisviis tundub kõige mõtestatum?

- Mis on probleemi peamised põhjused ning keda ja kuidas see mõjutab?
- Millised sotsiaalsed, poliitilised, kultuurilised ja majanduslikud tegurid on probleemiga seotud?
- Kuidas saaks arengukoostöö olukorda leevendada ja millise kestliku arengu eesmärgiga see seostub?
- Milline sekkumine oleks mõjus, realistlik ja kohalikke olusid arvestav?
- Kuidas vältida pealesurutud lahendusi ning milline tegutsemisviis tundub kõige mõtestatum?

- Mis on probleemi peamised põhjused ning keda ja kuidas see mõjutab?
- Millised sotsiaalsed, poliitilised, kultuurilised ja majanduslikud tegurid on probleemiga seotud?
- Kuidas saaks arengukoostöö olukorda leevendada ja millise kestliku arengu eesmärgiga see seostub?
- Milline sekkumine oleks mõjus, realistlik ja kohalikke olusid arvestav?
- Kuidas vältida pealesurutud lahendusi ning milline tegutsemisviis tundub kõige mõtestatum?

- Mis on probleemi peamised põhjused ning keda ja kuidas see mõjutab?
- Millised sotsiaalsed, poliitilised, kultuurilised ja majanduslikud tegurid on probleemiga seotud?
- Kuidas saaks arengukoostöö olukorda leevendada ja millise kestliku arengu eesmärgiga see seostub?
- Milline sekkumine oleks mõjus, realistlik ja kohalikke olusid arvestav?
- Kuidas vältida pealesurutud lahendusi ning milline tegutsemisviis tundub kõige mõtestatum?

JUHTUMIKIRJELDUSED

UGANDA – Kongo DV põgenike juurdepääs haridusele ja tööturule

Ugandas elab üle miljoni Kongo Demokraatlikust Vabariigist pärit põgeniku, kes on saanud relvakonfliktide, vägivalda ja kodude hävimise tõttu. Uganda põgenikepoliitika on üks maailma avatumaid: põgenikele antakse õigus elada kogukondades ja kasutada maad väikesemahuliseks põllumajandustegevuseks. Riigi ressursid on aga piiratud ja see tekitab suuri probleeme.

Eriti maapiirkondades on haridusele juurdepääs keeruline, sest koolid on ülerahvastatud ja ühes klassis võib õppida üle saja lapse. Õpetajaid on vähe ning nad ei ole sageli koolitatud mitmekeelset või traumakogemusega rühma toetama. Paljud Kongo DV-st pärit lapsed räägivad teisi keeli kui need, mida Uganda koolides kasutatakse, ning nende haridustee on olnud katkendlik, sest nad on olnud sunnitud põgenema sõja või muude ohtude eest.

Tööturule sisenemist takistavad dokumendi- ja keelenõuded, ebapiisavad digioskused ning kohalike kogukondade ettevaatlik suhtumine. Kohalikud elanikud võivad tajuda põgenikke konkurentidena niigi piiratud töökohtadele. Eri traditsioonid ja suhtlusviisid raskendavad sidemete loomist, mis omakorda mõjutab nii sotsiaalset integreerumist kui ka majanduslikku hakkamasaamist.

Peamised mured on hariduse ja töövõimaluste nappus, keelebarjäärid, dokumentide puudumine, kogukondlikud pinged ning vaimse tervise probleemid, mis tulenevad rasketest kogemustest kodumaal ja põgenemisteedel.

ARMEENIA – naiste osalus ja soostereotüübid

Armeenias mõjutavad traditsioonilised soorollid tugevalt naiste võimalusi ühiskonnas ja tööturul. Kuigi riik moderniseerub ja digitaliseerub kiiresti, jätkub arusaam, et naise peamine roll on kodu ja pere eest hoolitsemine. See piirab paljude naiste juurdepääsu haridusele, digioskustele ja majanduslikule iseseisvusele.

Paljudel naistel puuduvad digitaalsed tööriistad ja oskused, mis tänapäeva tööturul on võtmetähtsusega. Ettevõtlusega alustamine on keeruline, sest vajatakse stabiilset algkapitali, juhendamist ja turvalist võrgustikku. Ka haritud naised puutuvad kokku soolise palgalõhe, karjäärivõimaluste piiratuse ning vaikiva ootusega, et peresisesed kohustused on eelkõige nende kanda.

Kultuuriline kontekst võib takistada isegi isiklikke samme enesearengu suunas: pere võib pidada naise majanduslikku iseseisvust sobimatuks või tarbetuks. Lisaks on ühiskonnas levinud vaimse tervise probleemid ja perevägivald, kuid neist rääkimine on stigmatiseeritud. Interneti, tehnoloogia ja haridusvõimaluste kättesaadavus on piirkonniti ebaühtlane, mis süvendab ebavõrdsust veelgi.

Seega takistavad naiste osalemist korraga nii kultuurilised ootused, majanduslik haavatavus kui ka digitaalse ligipääsu probleemid.

LIIBANON – Süüria põgenike elutingimused ja hariduse kättesaadavus

Liibanonis elab üle 1,5 miljoni Süüria põgeniku. Riik ise on rängas majanduskriisis: elektri- katkestused on igapäevased, hinnad kasvavad kiiresti ning tervishoiu- ja haridussüsteem on üle koormatud. Olukorda raskendavad veelgi piirkonnas toimuv sõda, vägivald ja ebakindlus, mis sunnivad veelgi rohkem inimesi kodudest lahkuma. Sellises olukorras on pagulasperede toimetulek väga keeruline.

Paljud põgenikud elavad ülerahvastatud korterites, ajutistes varjualustes või telklaagrites. Juurdepääs puhtale veele, arstiabile ja elektrile on ebastabiilne. Paljude laste vaimset tervist mõjutavad nii sõjakogemused kui ka ebaturvaline elukeskkond.

Hariduse kättesaadavust piiravad koolide ülerahvastatus ja õpetajate vähene ettevalmistus traumakogemusega laste toetamiseks. Paljud põgenikest lapsed on olnud koolist eemal mitu aastat. Majanduslik surve sunnib mõnikord lapsi kooli asemel tööle, et pere sissetulekut täiendada.

Elamisloa saamine on keerukas ja kallis, mistõttu paljud põgenikud ei saa töötada ametlikult ja satuvad seetõttu kergesti ärakasutamise ohvriks. Majanduslikud probleemid puudutavad sama rängalt ka Liibanoni kohalikke elanikke, mis võib tekitada pingeid ja vastuseisu põgenike suhtes.

Kõige olulisemad murekohad on ebastabiilsed elutingimused, katkendlik haridustee, juriidilised takistused, vaimse tervise probleemid ja kogukondlikud pinged.

GRUUSIA – maapiirkondade noorte väljaränne ja haridusvõimalused

Gruusia maapiirkonnad jäävad majandusliku arengu poolest linnadest selgelt maha. Noortel napib töövõimalusi, sissetulekud on ebastabiilsed ja digitaalse ligipääsu puudumine vähendab nende konkurentsivõimet. Seetõttu tunnevad paljud, et neil ei ole kodupiirkonnas tulevikku, ning nad kolivad Tbilisisse või välismaale.

Koolides kasutatakse sageli vananenud õppevahendeid, internetiühendus on ebaühtlane ja õpetajatel napib võimalusi digioskuste arendamiseks. Keeleõppes üleminek vene keelelt inglise keelele on mõnes piirkonnas tekitanud lisaraskusi, sest õpetajatel ei ole alati vajalikke teadmisi ega metoodilisi oskusi.

Paljud pered sõltuvad majanduslikult väikesemahulisest põllumajandusest, mis omakorda sõltub kliimast ja ebastabiilsetest turuhindadest. Noortel napib sageli teavet selle kohta, kuidas alustada oma ettevõttega või kust leida toetusi, mis võimaldaksid neil jääda kodupiirkonda ja seda arendada.